

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

STEV.—NO. 970.

CHICAGO, ILL., 15. APRILA (APRIL 15), 1926.

LETO—VOL. XXI.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

NAJNOVEJŠE KONGRESNO ZASLIŠAVANJE.

Poseben odsek senatne zbornice v Washingtonu zaslišuje zadnje čase razne prominentne, reprezentativne Amerikance, ki so za ali proti modificiranju takozvane Volsteadove postave, tikajoča se 18. dodatka k ustavi, katera prepoveduje vsem prebivalcem piti ali izdelovati alkoholne pijače. Najprvo so se senatorji prepirali, ako se naj tako zaslišavanje sploh dovoli. Pod pritiskom "javnega mnenja" so sprejeli predlog, da se imenuje poseben senatni odsek, kateri naj v teku 14 dni zasliši predstavnike obeh mnenj o prohibiciji.

Osemnajsti dodatek k ustavi je bil ratificiran in uveljavljen januarja 1919. Od tedaj naprej bi morali pijanci in alkoholiki izginiti v Zed. državah, kajti alkohol, kolikor bi se ga še produciralo, bi se smel po zakonu rabiti samo v industrijske in medicinske svrhe. Odprava alkoholnih pijač bi imela dvigniti ameriško ljudstvo fizično in moralno in pokazati svetu, kako je mogoče izboljšati človeštvo. To in veliko več so obljubovali propagatorji prohibicije, in po sedmih letih, od kar je 18. dodatek uveljavljen, se vrše v senatu zaslišanja pod pritiskom — razmer.

Prohibicija ni ustavila pijančevanja. Odpravila pa je v večina krajih nekdanje pivnice (salune), in pripomogla mnogim nekaj prihraniti, ker ni več toliko prilike kakor nekdanj potrošiti ves zaslužek za pijačo. Pred prohibicijo so bili v ameriških mestih skoro na vseh vogalih pivnice. Vabile so množice "k bari", in prihajale so! Pilo se je mnogo, vsaki dan ob vsaki uri v dnevu. Leta 1919 pa je nastala suša. Sedaj senatorji zaslišujejo "prominentne" ljudi, ki jim pripovedujejo to in ono. Vsi pa soglašajo, da prohibicija ni dosegla kar se je z njo nameravalo.

Vendar pa služi vsa ta leta za imenitno sredstvo ameriškim "politišnom". Ob vsakih volitvah prinesejo v ospredje v eni ali drugi obliki vprašanje prohibicije. To je dobro preračunana igra, s katero se pozornost ljudstva odvrača od drugih problemov, ki so važnejši kot prohibicija, katere v pravem pomenu besede sploh ni. Prohibicija kakršno imamo je le novo sredstvo za povečanje korupcije. Tisoče uradnikov, ki so

plačani da bi jo uveljavljali, sprejema podkupnine, zato da jo dovolijo kršiti. In kršilo bi se jo vseeno. Milijone dolarjev potrošijo Zedinjene države za "uveljavljenje" prohibicije. Vsi ti milijoni gredo največ za plače. Isti ljudje ki prejemaajo te plače dobe še več milijonov v podkupninah, zato da miže tam kjer bi morali gledati.

Policaji, distriktni pravdniki, komisarji oddelka ki ima nalogo uveljaviti prohibicijo in njihovi detektivi, člani v kabinetnih uradih in drugi ki morejo blizu, sprejemajo podkupnine tako hladnokrvno, kakor da spada to med njihove regularne, samoobsebi umevne dohodke. Prohibicija bi imela dvigniti moralo ameriškega ljudstva, v resnici je obratno. Korumpirala je ameriško uradništvo, ki je bilo že prej do skrajnosti korumpirano. Ameriška mladina, ki pred prohibicijo ni pijančevala, pije danes "rakijo" in to smatra v svojih vrstah celo za "moderno". Tujerodci, navajeni alkoholnih pijač, si napolnujejo kleti od leta do leta bolj s pijačami ki so jačje kakor one ki so jih pili pred prohibicijo. Bogataši niso v zadregi za materijal ki ga prepoveduje Volsteadov zakon.

Ameriška delavska federacija, republikanska in demokratska stranka ter posamezni politiki in vse časopisje drži pozornost ljudstva na to farso, ki jo imenujejo prohibicija. Čemu? Zato, ker njihovo slepomišenje ni nevarno korupciji, ne kapitalizmu. Pijančuje se kot da sploh ni prohibicije. Razlika je le, da preje ni bilo treba tistim ki trgujejo z alkoholnimi pijačami dajati podkupnin, danes pa jih morajo. Preje so plačevali davke, danes gre vse tisto in več v žepe hipokritičnih uradnikov.

Letos je leto kongresnih volitev. Gre se za senat, zbornico poslancev in v nekaterih državah za governerska mesta. In ker je lažje voditi kampanje z argumentiranjem o prohibiciji kakor o socialnih problemih, in pijančevanje je tudi socialni problem, govore o prohibiciji. Vsa igra je čisto navadno varanje naivnega ljudstva.

Ljudstvo se tega ne zaveda in se navdušuje za in proti prohibiciji. Generalni štab ameriškega kapitalizma se zadovoljno smehlja. Kaj

bi počel brez prohibicije? Ko pridejo volitve, se pojavi kak "mogočen" kandidat, in pravi: Moja kandidatura bo pomenila referendum o prohibiciji, katere ljudstvo ne mara. Drugi "mogočen" kandidat ugovarja. In časopisje ju intervira, prinaša njihove slike v raznih pozah in priobčuje komentarje dostojanstvenikov, ki so za in proti "prohibiciji". Kako idealno za politiko ameriškega kapitalizma!

Policija proti stavkarjem v Passaicu.

V tkalniških tovarnah v Passaicu, N. J., traja že več tednov stavka. Vodi jo odbor skupne akcije, kateremu načeljuje Albert Weisbrod. V tekstilni industriji na vzhodu so delavske razmere slabše kakor v katerikoli drugi veliki industriji. Zaposleni so v nji v glavnem tujerodci, največ Italijani, Ukrajinci, Litvinci itd. Jugoslovanskih naselbin v mestih tekstilne industrije ni.

Bitka v Passaicu ni prva. Bilo jih je že mnogo, v splošnem za delavstvo vse izgubljene. Med tekstilnim delavstvom delujejo že leta različni agitatorji, ki so ustanovili tudi različne unije za borbo — druga proti drugi. Bosom je to koristilo. Unija, spadajoča k A. F. of L., je ena najmanjših. In medtem ko je ena unija močna v enem gotovem mestu, je v sosednem slaba, ker jo je prehitela druga unija. Ene so bile ali so sindikalistične, nekaj postojank ima I.W.W., v prošlosti pa jih je imela še več, nekaj lokalov je neodvisnih. V Passaicu se je vse to razdrapano unijsko gibanje zedinilo v tej stavki za "enotno fronto". Policija in lokalne oblasti pa so še bolj enotno nastopile proti stavkarjem.

Za stavke v tekstilni industriji se ameriška jevnost v prošlosti ni mnogo zanimala, ker se pač malo zanima za kraje, kjer delajo sami "foreignerji". V sedANJI pa se je pripetilo nekaj stvari, ki so obrnile pozornost časopisja naše. Voditelji stavke dobro razumejo važnost, ki jo ima *publicity* v tej veliki deželi. Skrbeli so, da so se dogajale zanimivosti in povabili reporterje newyorških in drugih listov. Prišli so, eni s kamerami (fotografičnimi aparati), katere pa so jim policaji — razbili. To je bilo za newyorške dnevnikarje preveč. Najeli so aeroplane, posadili vanje reporterje s kamerami, stavkarji pa so prirejali parade na načine ki v javnosti vlečejo. Moški npr. so imeli v teh stavkarskih pohodih kovinaste klobuke kakor vojaki v vojni. Taka pokrivala jih niso rešila pred policijskimi količkami, ampak slike v listih so bile vendarle zanimive.

Tudi kompanije imajo ne le policaje, ampak tudi dobre *publicity* managerje. "Pronašli" so, da je Weisbrod član Workers' Party in da je ta stavka samo nekaj revolucionaren manever,

da se delavstvo izvežba za revolucijo. Če so šli po temu "senzacionalnemu odkritju" komu lasje po koncu od strahu pred revolucijo passaiških stavkarjev, je dvomljivo. Na "javno mnenje" pa je imelo vendar efekt. Če so "komunisti" zadaj za tisto stavko, bo pač nekaj napačnega, je sklepalo "javno mnenje". In tako vidimo, da se ameriške unije ne brigajo dosti ali pa nič za potek bojev izkoriščenega delavstva v Passaicu.

Dne 10. aprila so stavkarji organizirali paradno otrok. Nosili so napise, s katerimi so pripovedovali, da je umrljivost otrok v Passaicu največja, zato ker se mater nikjer toliko ne izkorišča kakor v passaiških tekstilnih tovarnah. Delajo namreč v tovarnah tam vsi, možje, žene in otroci. Ali policija je naskočila tudi to otroško paradno in jo razgnala. Aretirala je Weisbroda radi hujskanja mladine proti "redu in miru", a ga po zaslišanju zopet izpustila. Ni pa izgledov, da bo mirovala, kajti kompanija ima namen poraziti stavko naj stane karkoli. Situacija ji je ugodna vzlic enotni fronti v Passaicu. Proti enotni fronti tekstilne industrije je treba širše solidarnosti in kooperacije delavstva, katere se v tej bitki pogreša.

Poljsko-rumunski pakt.

Iz Berlina so razglasili vest, da sta Poljska in Rumunija sklenili medsebojno "obrambno" zvezo, naperjena proti Rusiji. Poljska se je s tem paktom baje zavezala braniti sedanjo mejo med Rusijo in Rumunijo v slučaju da bi jo Rusi hoteli premikati na škodo Rumunije, in Rumunija se je v istem smislu zavezala pomagati Poljski.

Vsa Evropa je polna raznih "paktov". Z razoborožitvijo torej nekaj časa ne bo nič. Kadar se sklepajo "obrambni" pakti, se vselej računa na vojno, za vojno pa je treba armade in še marsikaj drugega. Rusija je tajništvu Lige narodov sporočila, da se pripravljalne razoborožitvene konference pod avspicijo Lige narodov ne udeleži, zato ker se jo sklicuje v Švici. S Švico pa je Rusija v neprijateljskem razmerju radi umora sovjetskega diplomata Vorovskija, ki ga je pred par leti ubil atentator Konradi v Švici.

Sovjetska diplomacija pravi, da evropske militaristične države sploh ne mislijo resno na razoborožitev, propagandisti slednjih pa odgovarjajo, da je Rusija glavna ovira do razoboroženja. Drug drugemu očitajo militaristične nakeane.

Dobro bi vseeno bilo, da se bi Rusija udeležila razoborožitvene konference, magari v Švici, in prisilila ostale države, da pokažejo svoje prave karte. V tem slučaju, ko udeležbo odklanja, dasi navaja dobre vzroke, daje militarističnim propagandistom vendarle sredstvo, češ, glejte, kako se naj baltiške dežele, Rumunija in Poljska

razoborože, ko imajo proti sebi veliko, "militaristično" Rusijo.

S pakti se ne zasigurava miru, niti se ž njimi ne ustvarja ravnotežja, ki bi preprečevalo vojne. Zadnja je to dokazala. In dokazala je tudi, da pakti vselej niso zanesljivi. Italija npr. je bila zaveznica Avstro-Ogrske in Nemčije, v vojno pa je šla proti njima ker je upala za svoj imperikalizem dobiti s tako odločitvijo več. In je tudi dobila več.

Situacija vzlic "patkom" ni tako temna kot izgleda. Slika pogorišča sploh ni lepa. In Evropa je v glavnem pogorišče. Vlade, ki jo kontrolirajo, so v jedru z malimi izjemami skoro enake kakor one pred vojno. Ali delavske stranke so politično in ekonomsko jačje kot takrat, in v teh je upanje Evrope.

Organizirana moč fašizma v Italiji.

Fašistična stranka, ki je v Italiji edina katera lahko nemoteno deluje, takorekoč edina dovoljena stranka, ima 635,000 članov, ki so ne samo člani, ampak ob enem tudi fašistična milica. Tisoče teh črnosrajčnikov je vojaško izvežbanih in organiziranih, in ti tisoči terorizirajo Italijo in so zadušili v nji vse kar se je postavljalo Mussolinijevi diktaturi odprto v bran.

Tajnik fašistične stranke je bil do predkratkem Roberto Farinacci, vodja ekstremnega krila in zagovornik terorističnih metod. Na njegovo mesto je bil imenovan Augusto Turati, kateri je svetu še nepoznan. Farinacci je nastopil tajništvo po Matteottijevem umoru, ko je ta krvavi fašistični zločin grozil strmoglaviti Mussolinija in ga prikazal javnosti v pravi luči. Farinacci je uvedel diktatorske metode, pogazil opozicijo in kot so ga na seji vrhovnega fašističnega sveta slavili, "utrdiril" fašizem.

Sedanja politika fašistične Italije, kot nanznanjajo Mussolinijevi besedniki in on sam, je, utrditi ekonomsko življenje Italije, jo očistiti škodljivih primesi ter ji pridobiti kolonij, kajti Italija računa na ekspanzijo. Reorganizacija senata in izoliranje poslanske zbornice se je izvršilo v sporazumu s komorami ki zastopajo trgovino, industrijo in bančni kapital. Mussolini propagira kooperacijo dela in kapitala in posebne vrste državni kapitalizem. Fašistični zakoni so vrgli vso Italijo pod centralno državno kontrolo. Vsa industrija, sindikati in vse javno življenje je pod nadzorstvom centralne vlade, kateri se mora vse pokoriti. Med vladno stranko v Rusiji in vladno stranko v Italiji je mnogo podobnosti, najsibo v strukturi ali v metodah. Razlika med njima pa je v ciljih, namenih in načelih. Vladna stranka Rusije propagira družbo narodov na podlagi socialistične ekonomske

uredbe, medtem ko je fašizem skrajno nacionalističen in socialistični filozofiji sovražen. Istotako zanika socialistično tolmačenje razrednega boja. Fašistični dekreti zahtevajo, da v Italiji ne sme biti razrednega boja v socialističnem smislu. Stavke brez vladnega dovoljenja so prepovedane. Zahteva pa se i od delavstva i od kapitala da kooperirata drug z drugim "v interesu splošnosti".

Fašizem je navidezno v Italiji trdno zasedran. Poznavalci razmer v Italiji, ki niso pijani fanatizma, kakor tudi vsi liberalno in socialistično misleči ljudje, ki imajo vpogled v situacijo, vedo, da fašizem v Italiji ni prav nič na trdnih nogah. Mogoče je da ostane na vladi še dolgo, ravno tako pa je mogoče, da ga odpihne količkej neugodna sapica. Gotovo je, da ne bo trajen, ker bazira na zlagani filozofiji in ker se vzdržuje z diktaturo, katera ni nikdar trajna, tudi ako ima poštene namene.

Strahopetno ogibanje debati, ali pravljica o ujeti miški.

Največja potrata časa in prostora je, ako se človek prička z duševno bolnimi, ali pa možgansko in etično pokvarjenimi ljudmi. Te vrste vrani danes krakajo po kolonah "D.S.", ker je na svetu še zmiraj dovolj beda-kov, ki so pripravljeni plačevati za tisk takega bezniškega lista.

Vrani krakajo in odkrivajo "izdajstva" ter korupcijo socialistov". Ampak, da bo stvar bolj trdna, odkrivajo "korupcijo in izdajstva socialistov v SNPJ." Kdo jih okri-va? Da, kdo? Nekaj "Rev." Černe, nekaj "Chas. Novak", nekaj Černetovi in "Novakovi trabanti. Tako je "razkritij" vse polno. Interesantno je, da so ti razkrivatelji v zvezi prav s tistimi ljudmi ki so v resnici korumpirani in s tistimi, ki imajo prozorno koristolovske namene.

Ziničev "odbor" nas je pozval na debato, na kateri se naj bi govorilo, po kakšnih potih mora hoditi delavstvo, da pride v socializem. V svojih listih zelo malo pišejo o "potih", ampak le o "lumparijah" socialistov. "D.S." in deloma "Radnik" pa pišeta o korupciji socialistov v SNPJ. "D.S." skoro izključno samo o tem. V svojem "pozivu" na debato so predlagali razna mesta, med njimi Chicago.

Mi smo poziv sprejeli in namesto njihove svetovali sledeče temo:

SOCIALISTI V SNPJ. RAVNAJO NEPOŠTENO Z JEDNOTINO IMOVINO IN SI JO PRILAŠČAJO; NJENO ČLANSTVO PRORDAJAJO AMERIŠKI BURŽVAZIJ; NJIHOVA TAKTIKA JE IZDAJALSKA ZA ČLANSTVO SNPJ., KATEREGA TVORIJO DELAVCI, IN ZA OSTALI DELAVSKI POKRET.

To smo storili zato, ker vse to kar ta tema vključuje trdijo teden za tednom v svojih listih, na shodih in letakih. Če razkrinkavajo tam, zakaj ne bi razkrinkavali še na debati. Rekli smo, da ker je v Chicagu in okolici nad poldrug tisoč članov in članic SNPJ. in ker ponujani "debator" od nasprotne strani dela in živi v Chicagu, da bi bilo najumstnejše, ako se bi vršila v tem

mestu pred članstvom SNPJ. Kajti, Chas. Novak priobčuje svoja razkritja o korupciji socialistov v SNPJ, zato da jih razgali pred članstvom SNPJ. Drugega smisla njegova "razkritja" nimajo. To delo pa lahko napravi še učinkovitejše, če sprejme svetovano temo in socialiste pred članstvom SNPJ, še ustmeno razgali.

Ali — Chas. Novak se zviija in priznava, da laže. Najprvo je dejal, da je od nas svetovana tema, čudo prečudno, bedasta. Glej, kako je vrgel od sebe proč priliko, ki se baje ponudi le enkrat v življenju posameznika. Potem, ko je videl da ni izhoda, je dejal, da sprejme magari to bedasto temo, če bo debata "javna", to je, da bi smeli priti "poslušati" tudi nečlani SNPJ., z drugimi besedami, njegovi ožji pristaši, saj veste zakaj.

Mi ne pravimo, da se mora debata vršiti "samo" v Chicagu, kakor v svojem strahu pred debato o prej imenovani temi prikazuje Chas. Novak. V "D.S." z dne 18. marca predlagajo za sedež debate Detroit, Milwaukee, Cleveland in Chicago. Pod tisto izjavo je podpisan Zinič kot tajnik jugoslovanske sekcije W. P. Izbrali smo, in sicer na njihov predlog da naj zberemo eno izmed prej navedenih mest, Chicago za sedež debate.

Chas. Novak vzlic temu odklanja Chicago, ker se "boji", da pride do krvolitja in da bi ga socialisti morda obrezali z noži, kot "so storili v New Yorku na nekem italijanskem shodu." Ali ker se ne more tako lahko izmuzniti, predlaga, da naj bo debata v Detroitu, dasi je tam mnogo manj članov SNPJ. kot v Chicagu in okolici.

Zagotavljamo Charlesa, da ga ne bo nihče zabodel z nožem, da ga ne bo nihče pretepel, in da se mu sploh nič žalega ne zgodi, zato naj bo brez skrbi ter sprejme debato v Chicagu. Svoji organizaciji bo s tem prihranil nekaj denarja, sebi časa, in ob enem bo razkrinkal socialistično korupcijo v SNPJ. pred članstvom v Chicagu, kar bo za enkrat bolj učinkovito kakor v Detroitu. Razen tega jo je pred detroitskimi člani že "razkrinkal", čemu torej opravičati posel ki ga je že izvršil?

Če nas ne bo dovolj razkrinkal v Chicagu, bomo z debato lahko nadaljevali recimo v Clevelandu, kjer je vsekakor več članov SNPJ. kakor v Detroitu, seveda če bi clevelandsko članstvo ne ódreklo da se pred njim debatira. Potem pa bi šli s komedijo razkrinkavanja lahko še v — Detroit. Upamo pa, do bo Charlesu N. ena blamaža zadostovala.

Da, lahko je sipati laži v list ki je potrpečljiv in nič ne reče. A da bi na debati govoril kar piše v listih je težka stvar, in tega se zaveda. Zato njegov strah, ki pa ga bo mogoče vendarle premagal ter ostal pri svojem "pozivu", kateremu se že par tednov nespretno umika. Torej, kedaj bo debata???

Prisilne volilne postavbe.

V nekaterih deželah, npr. v Avstraliji in Češko-slovaški, je volilna dolžnost obvezna. To je, državljani ki ima pravico glasovanja se volitev mora udeležiti. Pri splošnih volitvah meseca novembra prošlo leto v Avstraliji je ta zakon kršilo 224,000 volilcev. Vseh volilcev je bilo 3,229,000. Volilec, ki ni glasoval in svoje odsotnosti ne more opravičiti s tehtnimi vzroki, mora plačati \$10 globe.

Nekaj misli o pobji frizuri.

J. Suchy.

Odkar so v patriarhalični Ljubljani začeli drevju odrezavati krone in odkar je tisti brihtni možakar, čigar ime po vsej pravici sodi v pravkar izišli biografski leksikon, svojčas celo predlagal, da naj se i v "Zvezdi" drevju odsečejo krone, od tistih časov sem se je v Ljubljani in drugod po deželi vgnezdila hipermodena bubifrizura.

Danes koketira z bubifrizuro vse, kar "leže inu gre", počenši pri triletni punčki pa vse tja do nevarne starosti in včasih tudi preko te.

Le-ta pojav se da razmotriti s psihopatičnega, psihološkega in fizičnega vidika.

Vojna je zmešala pojmovanja, razruvala nežno občutnost in ženski prirodno sramežljivost, razmetala spolne ograje hoteč učinkovati enakopravno, magari au fond perdu ter je povečala senzualnost in spolnost kateksohen. Bognedaj, da bi Micka ne imela pobje frizure, če jo ima pa prijateljica Urška.

Vprašanja kakor: Kaj misliš, ali bi se meni podala taka frizura? in. Poglej no, kako mladostna bi izgledala ter To bodo gledali, so na dnevnem redu. Preden se Micka odloči h koraku, se najprvo par dni zapored klati okrog kakega "damskega frizerja", dokler jo ne poseti ta ali ona korajžna prijateljica z bubifrizuro. Pomerjajo se klobuki, čepice, pajčolani in kar je še enake ropotije in primerja se glava h glavi, se reče frizura k frizuri. Drugega dne je narastlo število kratkolasih.

Do sem so bile nositeljice kratkih las še vedno mlade, mlajše žene. Prišel pa je čas ali sezona plesov. Starejše mlade in quasi matrone so zrle v ta preokret z zasmehom, ki mu je takoj sledila zavist. Nekatero so pač vprašale soproge, da-li jim dovoli nositi pobjo frizuro. "Glej, tako dobro bi mi pristojala, kar za deset let bom mlajša!" Le-ta poslednji poudarek je bil odločilen. Jutri so padle "kose" in starejša mlada in quasi matrona je čudežno mladih nog stopicala po vodoravnih in bregovitih ulicah bele Ljubljane.

Toda žal niso znale stvari pretuhtati z gospodarske strani. Tista bubifrizura je samo prvi, drugi in morda tretji dan "ležala", potem pa se je klaverno povescila, kakor roža, preden usahne. Treba odpomoči. Damski frizerji so jih čakali tam za zastrtimi izložbami svojih z različnimi francoskimi ingrediencami obloženih prodajalen kakor pajki na muhe. In evo jih! Prišla je ena Eva za drugo. S čim smem postreči milostiva? Ondulirala bi se rada. O prosim takoj! Facit: 20 Din vsak četrti dan, kar znaša precejšno svoto v mesecu.

H bubifrizuri te pasme naših Ev pa je bilo nujno potrebno barvanje las. Kar preko noči je mrgolelo v Ljubljani na promenadah in v kavarnah, v restavracijah itd. rdečeličnih plavo- in zlatolask. Zakaj plavim lasem pristojna rdečeličnost, ki pa žalibog tudi pri vseh ni naravna stvar. Treba je bilo i tu odpomoči. Dobro so "zaradivali" prodajalci barv za lase in šminke.

Do sem so naše moderne Eve bile bubifrizirane potom onduliranja. Ker pa je gmotna stran naposled tudi Parižane začela skrbeti, so si izmislili nov tip bubifrizure, brez onduliranja namreč. Lasje, preostanki las namreč odsihdob našim lepoticam vseh letnih

kalibrov vise raz glave kakor kisa repa, če jo prede-laš z glavnikom ali pa kakor dež v pratiki. Ker pa le-taka naravna lega vendar ne krasí bogvekakó brihtno glavico, so jo s pomočjo nočne obveze zafrknile pri sencih na vspređaj a la bivši "zeksarji" dunajskih fi-jakarjev in starih gospodov.

Eno tolažbo imajo nasprotniki pobje frizure, namreč ono, da je njena doba skoraj že dozorela. Kakor prerokuje francoski strokovni list "La friseuse", je pobji frizuri začrtan klaverni konec v letu 1927 po K. rojstvu. Ker je pobja frizura leta 1917 prišla v mo-do, mora po statistično dokazanem dejstvu, da vsaka lasna moda traja samo deset let, zopet preiti v letu 1927. Ravno tako usodo je imela svoječasna grška chignon frizura in ona visoka chignon frizura, ki je pred prvo dičila glave nežnega spola. Vsaka je trpela le deset let. — Neki Amerikanec je celo mnenja, da se bo pri ženah, ki se puste lase striči, sčasoma pojavila preložitve energije las. Ker namreč lasem ni dana no-bena možnost razvitka več, se bo živnost las koncentrirala na obličju, tako, da bodo v doglednem času žene nosile brke in brade. Sploh bo preložitve energije po-stala tolika, da bo lasem nedostajalo energije, z drugimi besedami, da se bo v doglednem času precej ženstva dičilo — s plešami!

Žene, ki imajo še dolge lase, naj tedaj malce pro-ue nevarnost, preden se odločijo za pobjo frizuro.

Zaključujem jeremijado z boguudano prošnjo:

Bog nas varuj vojske, toče, lakote in bubifrizure.

Kdo so največji tolovaji?

Ako dobite v roko samo eno številko Bartuloviče-vega lista, pa vam bo jasno. Največji tolovaji pod božjim solncem so socialisti. Vsak socialist je meše-tar, ki prodaja delavstvo noč in dan. Vsaki nosi v že-pu velik krivec (nož), s katerim kolje komuniste. Na komunistične shode prihajajo socialisti pripravljani "za prelivanje" krvi. V zvezi so s policijo, katero na-jemajo za protektiranje "komunističnih" shodov. (Slu-čaj Detroit.) Izdajajo revolucijo, klanjajo se kraljem, in počno še neštete druge lumparije. Kujejo zveze z delo-dajalci proti stavkarjem in žarote proti delavstvu. Itd.

Na svetu je silno malo dobrih ljudi. Kolikor jih je, so vsi na leviči (Bartulovičevi-Ziničevi in kompanije). Vsi drugi so magarci, ampak najslabši med njimi so seveda socialisti, katere je neprevidni stvarnik poslal na svet za kazen ljudem, kakor druge nadržge, napri-mer potrese, povodnji, lakoto in vojno. To pridiga Bartulovič, Engdahl in podobna kompanija, če jim ho-čete verjeti. Celó "odprta pisma" na Debsa pošiljajo, da bi nas uverili o pogubljenosti pogubljenih. Pa bo najbrž nekaj narobe v glavah tistih apostolov, ali pa pišejo svoje istorije le za zabavo in radi biznisa, kar je čisto lahko mogoče. Računov ne polagajo, ker v svo-ji popolnosti ne rabijo biti nikomur odgovorni.

SODRUGOM IN SOMISLJENIKOM V COLLINWOODU.

Seje kluba št. 49 JSZ. se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. dopoldan v Kunčičevi dvorani, Waterloo Rd. Vse tiste ki simpatizirajo z našim gibanjem vabimo v naš krog. Sodrugi, agitirajte za pojačanje kluba! Ude-ležujte se redno sej, kajti agilnost organizacije je odvisna od agilnosti članov.—TAJNIK.

Volilna zmaga delavstva v Trbovljah.

Pri občinskih volitvah v Trbovljah, ki so se vršile koncem marca, je zmagala lista socialistično orientira-nega delavstva, ki je dobila največ glasov in mandatov. To je druga značilna zmaga pokreta enotnosti. Prva je bila ko je enotna lista dobila večino mandatov v delav-sko zbornico in porazila klerikalno in druge meščanske stranke. Komunisti, kateri se združujejo okrog "DKL", so postavili za trboveljske občinske volitve svojo listo in bili poraženi vzlic temu da so imeli do nedavno več-čino. Delavstvo se je pač naveličalo razdiranja pod firmo "enotne fronte". Takoj ko je bila po štetju gla-sov naznanjena zmaga enotne delavske-socialistične liste je zaplapolala na Delavskem domu v Trbovljah rdeča zastava in med rudarji je zavelo velikansko navdušenje. "Delavska Politika" piše o teh volitvah: "Nasprotniki niso izbirali sredstev, in niso hranili z denarjem! Teror, podkupovanje, grožnje in pretnje, to so bile volilne parole meščanskih strank in njihovih pri-ganjačev. — Rudar je spoznal volka v ovčji obleki in koži. Dan obračuna je prišel, razredno zaveden ru-darski delavec v Trbovljah je glasoval za svojo enotno delavsko listo."

Trboveljske občinske volitve so nov dokaz: naša pot je pravilna. Le v enotnosti, le v solidarnosti, je zmaga socialističnega proletariata in socialistične misli."

Ta lista je dobila 760 glasov in 23 mandatov.

Klerikalci so od zadnjih volitev nazadovali za 500 glasov.

Rezultat je sledeči:

	glasov
Združena delavska lista	760
Klerikalci	355
Pristaši "Del. kmečkega lista" (kom.)	472
Bernotovci (JSDS)	221
Demokrati	296
Radikali (pašicevci)	77
Voduškova lista	627

Po tem volilnem izidu je dobila združena delavska lista 23 mandatov, klerikalci 3 mandate, pristaši Del. kmečkega lista 3, Bernotovci 2, demokrati 2, radikali nič in Voduškova lista 4 mandate v novem občinskem svetu.

Vprašanje povečanja "Proletarca".

Vprašanje povečanja "Proletarca" je nujno in ga bo treba rešiti v interesu lista in JSZ. Mnogo važnih stvari, bodisi člankov, dopisov, črtic, razprav itd., ne dobi prostora v sedanjem obsegu, in to so stvari, ki bi jih tak list moral priobčevati.

Meseca maja bo upravni odbor predložil članom JSZ. in čitateljem "Proletarca" načrt za povečanje "Proletarca", ki bo lahko izvedljiv. Obširnejše pa bomo morali o tem govoriti na našem zboru, ki se bo vršil meseca julija.

Ali si že kaj storil za razširjenje "Proletarca"?

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

AKTIVNOSTI J. S. Z. V KANSASU.

Kansaška konferenca klubov J. S. Z., ki se je vršila dne 28. marca v Edisonu, je še dosti povoljno uspela, vpoštevajoč sedanje okolščine v naselbinah slovenskih premogarjev v Kansasu, katere so vse kaj drugega kakor razveseljive. Konference so se dobro udeležili člani klubov J. S. Z. iz Grossa in Edisona. Drugod je mrtvilo, — tudi v naselbinah Arma in Breezy Hill, kjer so klubi JSZ., a ne delujejo s tisto živahnostjo kot bi morali. Nesreča je, da so delavske razmere tako nestalne, da se ljudje vedno preseljujejo. V tej ali oni organizaciji se pojavi aktiven član, izvolijo ga za tajnika ali na kako drugo važno mesto, potem pa ga razmere prisilijo, da se izseli drugam.

Naši sodrugi v Crawford County bi radi tudi več kooperacije od socialistične stranke kot take, da se v tem okraju zopet utrdi soc. organizacija, ki bo v stanju uspešno posegati v politične boje.

Prvomajsko slavnost prirede društva SNPJ. kot običajno. Majske številke "Proletarca" smo iz teh naselbin precej naročili, a lahko bi jo več, če bi se bolj zavedali njene važnosti.

Ako ne bo kakih posebnih zaprek, bomo enkrat v začetku tega poletja dobili v Kansas agitatorja JSZ., kar bo našemu organizatoričnemu delu gotovo koristilo.

Na sodruge, ki so sodrugi in se zavedajo da bomo naše gibanje postavili na trdno podlago edino z vztrajnim delom, apeliramo, da se agitacije lote, da sodelujejo drug z drugim tako energično, da uspehi morajo priti.—P.

KDOR LAŽE, TUDI KRADE!

GLENCOE, O. — Prijatelj Hrvat, ki simpatizira s komunističnim gibanjem, mi je prinesel 28. štev. "Radnika" s pripombo, da je pripravljen prispevati \$10 v namen da se take poštenjakoviče kakor je F. Frlan iz Neffsa spravi na pravo pot in da se jim ob enem naloži tudi nekoliko pokore. V dotični številki se je spravil pred vsem na s. Antona Gardna. Tudi z mojim imenom žunglira in se prav po cigansko laže; moj dopis januarja meseca v "Proletarcu" mu je zaprl sapo; k sebi je prišel ko ga je dosegel glas, da je "A. Garden pod \$1000 varščine."

Ne bi se pečal z njim in bi prezrl njegove klevete kakor sem prezrl Bellairskega Vučeliča preteklo leto, ko je tudi izlil svojo golido po "Radniku". Zame je poniževalno pečati se s takimi ljudmi, njih pa bi povzdignil, tako uslugo pa jim ne bi rad delal.

Iz Frlanovega dopisa v omenjenem "Radniku" sklepam, da je imel pri njemu več opravka F. Sepič, gazda "progresivnog" bloka, za Sepičem pa se je skrtil provokator. Da se ni ta "progresivna" zvezda podpisala, je vzrok ker je na bolniški listi SNPJ. Daje navodila svojim mamelukom, korespondira s svojim poveljnikom in če mu tega ne more nihče lojalnih članov dokazati, lahko vleče podporo naprej ker je boljše biti na bolniški listi kakor v majni na slabem prostoru pa nič

zaslužiti. Mogoče je, da mu tudi progresivni blok daje nekoliko podpore, ali ne?

Mesec dni časa so si vzeli poštenjakoviči, da so skovali dopis v svojem hrvatskem glasilu. Pomagalo jim je par ženic, ki se na tisto kar imenujejo njihovi boarderji "komunizem" toliko razumejo kakor zajec na bobnanje. Kolektajo kadar jim ukažejo boarderji ne da bi vedele čemu. Za račune ne vprašajo in jih ne pojmujejo. Precej grošev so nabrale, pa jih vprašajte čemu so nabirale in kje so računi, pa bodo v največji zadregi za odgovor. Vprašale bi doma, pa se boje, kajti boardarji so učeni in morajo že vedeti zakaj jih nagovarjajo na fehtarije.

Ali je potem čudno, če so zapisali v "Radniku", da Anton Garden trguje z "munjšajnom" in da je pod tisoč dolarjev varščine? Ko je Frlan, oziroma Sepič in kompanija tisto napisala, je vedela da laže, da Garden ni pod varščino in da ne trguje z munjšajnom.

V Bridgeportu delujejo agentje prohibicije kakor povsod drugod. Udri so nekega dne v hišo katero so osumili da krši 18. dodatek k ustavi, in to je prignalo radovedneže. S. Garden, ki ima stanovanje blizu tiste hiše, je tudi šel gledat kaj se godi. Zgrabili so ga in ga dali pod \$1000 varščine. A kmalu so ga izpustili brez vsake obravnave in brisali varščino, medtem pa so listi že imeli poročila o odkritem gnezdu butlegerjev in pri tem omenjali, da je bil med drugimi prijet tudi A. Garden. Popravili so svoja poročila, vzlic temu so v "Radniku" zapisali laž da Garden trguje z munjšajnom in da je pod \$1000 varščine.

Kdor s. Gardna pozna, mi bo priznal da je poštenjak prve vrste, da je nesebičen in da se veliko zanima ter dela v delavskem pokretu. Trgoval ni še z nobeno stvarjo, najmanj pa še z munjšajnom. Ako bi bilo vprašanje alkoholnih pijač za vsakega tako malo važno kakor zanj, ne bi bilo prohibicije niti pijančevanja, niti bogatih trgovcev z alkoholnimi pijačami. Ako bi tisti ki Gardna napadajo tako spolnovali 18. amendment, bi bile današnje debate o pinjačevanju in prohibiciji v kongresu in časopisju nepotrebne.

Če Frlani mislijo, da bodo Gardnu vzeli ugled ki ga ima med našim delavstvom, se jako motijo. Nas ne varajo Zotiji in ne vodijo importirani provokatorji, kajti mi vemo komu poverimo zaupanje.

S sod. Gardnom sva pred par leti večkrat debatirala o komunističnem in socialističnem gibanju. Njegove simpatije so se precej nagibale k prvemu, ker je bil objel v zamah kateri je takrat vel po deželi vsled zasluge spretnosti strategije in manevrisanja "komunistov" z njihovimi federativnimi konvencijami. S. Garden je po poklicu premogar in se preživlja z delom v rovih. Ni pa eden tistih ljudi, ki bi rekel, kaj mi hoče izobrazba, delati moram vseeno! Bil je v šolah v Dubuque, Iowa, potem pa je šel v delavski kolegij v Brokwoodu, N. Y., kjer je izdelal ves kurz in se nato vrnil v rove. Take ljudi potrebuje delavski pokret, in nesreča je, da jih ima premalo. Ohijska konferenca JSZ. mu zaupa in se niti malo ne ozira kaj piše kakšen Frlan ali Sepič.

Frlan zlobno poskuša smešiti naše sodruge v Neffsu, češ kolikor članov toliko munjšajnarjev. Jaz pa sodim,

da tisti ki imajo to besedo vedno na jeziku, so v resnici rakijevci. Hvalijo se, da je v Detroitu sve komunističko. Ni čuda, saj vodijo "čiste" butleger in skebje. Pravi, da je klub JSZ. v Neffsu ustanovljen zato da pazi na "komuniste" v SNPJ. Da, dobro je paziti na vaše ruvanje in intrige. Ne bilo bi prav pustiti vam vprospastiti organizacijo, katero gradimo nad dvajset let. Odbili smo dosedaj vse sovražne napade, in mislim da ne bo posebnega truda odbiti tudi vaše in one vaših klerikalnih zaveznikov. "Komunisti" vodijo svojo politiko v SNPJ. ne kot člani SNPJ., ampak kot ljudje ki so podložni "Radnikovemu" štabu. Ne pomagajo da ohranijo SNPJ. delavstvu za delavstvo, ampak da "unišijo" socialiste v nji. To je njihov cilj. V društvah, v katerih imajo kontrolo kakor npr. v Neffsu in Belaire, se člani ki niso njihovih mislih ne počutijo dobro. V tistem dopisu se spodtika tudi ob Jožeta Zavertnika, za katerega pa vem jaz in vsakdo ki je že leta aktiven med nami, da je storil za delavsko probujo več kot vsi današnji rakijevski "Radnikovci" in da se je boril proti koristolovcem vsa dolga leta, medtem ko so današnji "radikalci" takrat še ljubili Zotijev "Narodni dnevnik" in mu direktno ali indirektno pomagali varati narod.

Nace Žlemberger.

PRIHODNJA SEJA KLUBA ŠT. 1, PREDAVANJA IN PREDSTAVA.

CHICAGO, ILL. — Prihodnja seja kluba št. 1 se vrši v petek dne 23. aprila ob 8. zvečer v dvorani S. N. P. J. Na dnevnem redu bodo med drugim volitve delegata za VI. redni zbor JSZ. Podano bo tudi poročilo odbora o pripravah za namerovane izlete kluba št. 1.

Kdor želi še vstopnic k naši prvomajski slavnosti in k igri "R. U. R.", jih bo dobil na seji, ali pa naj sporoči tajniku kluba, da mu jih pošlje še pred sejo.

Po seji 23. aprila bo predaval sodrug Molek o delavskem šolstvu. V petek dne 30. aprila, to je dan pred prvim majem, bomo imeli predavanje za mladino. Udeležite se naj ga vsi člani in članice ter mladina. Predavanje bo v angleščini. — P. O.

PRVOMAJSKA SLAVNOST KLUBOV JSZ. V INDIANI.

CLINTON, IND. — Prvi naj bodo socialistične organizacije tega okraja letos obhajale skupno. Sodelovali bodo klubi JSZ. št. 41, Clinton, 165, Blanford, 238, Universal, in italijanska socialistična organizacija v Clintonu.

Manifestacija se bo vršila na Topolovškovi farmi od 10. dopoldne do 7. zvečer. Ob 8. zvečer se nadaljuje v Petronica Hall na Deveti cesti v Clintonu, in bo trajala do polnoči. V slučaju slabega vremena bo ves program izvajan v Petronica Hall in se prične, kakor drugače, ob 10. dopoldne. Govorniki bodo nastopili v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku.

Vsa prejšnja leta smo tukaj praznovali Prvi maj, in to tradicijo bomo ohranili nele radi tradicije, ampak ker se zavedamo pomena SVOJEGA praznika. Zavedamo se, da so razmere za delavce zato tako mizerne, ker smo vzlic svoji premoči SLABI, to je, ker nismo organizirani kakor naši nasprotniki, in ker ne nastopamo kot delavski razred.

Leto za letom zgodaj zjutraj vsakega prvega maja je po clintonskih ulicah korakala godba in naznajala prebivalcem ZORO PRVEGA MAJA. PRVI MAJ je naša Velikanoč, naš praznik vstajenja. In vstali bo-

mo ter pokazali svetu, kaj zmore solidarnost mednarodnega delavstva. Mi ne obupavamo, četudi vemo da je situacija temna, kajti mi tudi vemo, da GREMO NÁPŘEJ. Borba ni šele od včeraj, ko smo prišli na svet mi, ampak traja že dolgo. Ako ne izvojujemo mi socializma, ga bodo tisti ki nas bodo nasledili v bojnih vrstah. BOJ MORAMO NADALJEVATI, kajti BREZ boja NI zmage. — J. Juvanc.

NEKAJ O ANGLEŠKI VEČERNI ŠOLI V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — Angleška večerna šola v Slovenskem narodnem domu je končala svoj prvi semester (učno dobo) dne 2. aprila t. l. Ustanovljena je bila 1. okt. 1925.

Ko se je začela, so mnogi zmajevali in nekateri so z gotovostjo trdili, da ne bo živela niti 14 dni. Danes, ko je svoj termin z uspehom završila, se mi zdi na mestu izpregovoriti o tej šoli nekaj besed, ki naši javnosti ne bodo v škodo.

Učitelja v tej šoli sta bila L. Beniger in Jos. Siskovich. V razredu prvega je bilo vpisanih nad 50 učencev, v Siškovičevim pa nad 30, torej skupaj nad osemdeset. To je za prvo leto mnogo, kajti prej take šole s slovenskimi učitelji nismo imeli. Vsi učenci, razen par izjem, so obiskovali šolo redno do božiča, nad polovico teh pa skozi do konca.

Angleška šola je bila naši naselbini potrebna, ker daje priliko tistim ki hočejo resno učiti se angleščine, da se jo uče s čim manjšim trudom na najuspešnejše učne načine.

V Benigerjevem razredu se je poučevalo trikrat na teden, in sicer dvakrat v prostorih socialističnega kluba št. 27 JSZ., kateri nam jih je dal na razpolago brezplačno, enkrat v tednu pa v novem poslopju Slov. nar. doma. Za sobo v slednjem smo plačevali \$1.50 od večera. Dobro bi bilo tudi o tem nekoliko spregovoriti, pa rajše molčim.

Kot se čuje, gre L. Beniger v jeseni skorogotovo zopet nadaljevati svoje študije na wisconsinsko državno univerzo. Teško ga bomo pogrešali, ker je delaven človek, dober in požrtvovalen učitelj. Ali ker pač vsak stremi za svojimi cilji, mu želimo, ako bo res odpotoval od nas, srečo in mnogo uspeha; in enako, ako ostane med nami.

V imenu vseh njegovih učencev mu izrekam zahvalo za njegovo požrtvovalnost in trud, ki ga je imel z nami, enako Jos. Siškoviču. Oba sta se prostovoljno javila in takorekoč uresničila idejo angleške šole v naši naselbini. Poučevala sta brezplačno. Koristilo bi, ako bi se dobilo med nami več tako zavednih mož ki bi se pokazali ljudstvu takrat ko jih potrebuje, ne samo takrat ko oni potrebujejo ljudstvo.

Izrekam tudi najlepšo zahvalo klubu št. 27 JSZ., ker nam je dal svoje prostore brezplačno. Tudi to je

R. U. R.

dne 2. maja v dvorani S. N.P. J.,
v Chicagu.

Nabavite vstopnice v predprodaji.

posnemanja vredno, kajti s takimi načini se pospešuje izobrazba in daje dobre vzglede.

V jeseni se bo s to šolo nadaljevalo. Podrobnosti bodo priobčene v listih pravočasno.

Felix Strumbel, Benigerjev učenc.

SOCIALISTIČNA PRIREDBA DNE 24. APRILA NA HERMINIE, PA.

HERMINIE, PA. — Klub št. 69 JSZ. priredi v soboto 24. aprila veliko veselico, katere prebitek je namenjen v podporo Konference JSZ., oziroma konvenciji soc. stranke, ki so bo pričela dne 1. maja v Pittsburgu.

Dali smo tiskati dvojne vstopnice: po 50c in po 25c. Vsak zaveden delavec, ki mu bo ena ali druga teh vstopnic ponudena, bi si jo moral kupiti, kajti s tem bi prispeval v imenovani namen, pa če se veselice udeleži ali ne. Ne izgovarjajte se: "Ne vem, če bom mogel priti." Ali: "Če pridem, pa bom potem vzel." Ali: "Ne pridem, ker sem predaleč od Herminie."

Drugi žrtvujejo čas in denar, mnogokrat tudi tisti počitek, ki je za zdravje skrajno potreben. Pa ne bi vi dali 50 ali 25 centov! To omenjam zato, ker bi rad tistim ki prodajajo vstopnice, olajšal agitacijo. Sodrugi in somišljeniki, posetite nas dne 24. aprila na Herminie, če pa vam je to nemogoče, vzemite vstopnico vseeno, da stem pokažete dobro voljo tistim ki delajo in ob enem prispevate za stvar ki ni le naša, ampak stvar vseh delavcev. — *Anton Zornik.*

ODZIVI NAROČNIKOV IN SOMIŠLJENIKOV

Prispevki v pokritje izdatkov prvomajske številke "Proletarca".

III. Izkaz.

Chicago, Ill.—Po \$1: Angeline Tich, Frank Zaitz, John Olip, Joseph Steblay; po 50c: Anton Kravanja, Jacob Grilz, Peter Maurin; Joseph Sernel, 40c; Leo Vesel, 10c, skupaj \$6.00.

Cleveland, O.—Po \$1: Lawrence Gorjup, Mike Fuchec, Frank Žiberna, Anton Medved; dr. št. 5, SNPJ., \$15.00; Anton Jurkovich, 60c; po 50c: Ludvik Medveshek, J. F. Durn; Math Petrovich, 40c, skupaj \$21.00.

Cicero, Ill.—Christina Terpin, 50c; Fr. Srebernjak, 25c, skupaj 75c.

Detroit, Mich.—Frank Oblak, \$1.

Swissvale, Pa.—John Kozyek, 25c.

Power Point, O.—Po 25c: Steve Chuck, Jacob Bergant, Thomas Mrcina, skupaj 75c.

Indianapolis, Ind.—Frank Stroj, 25c.

Sheldon, Wis.—Ignac Kolar, 25c.

Herminie, Pa.—Anton Zornik, 70c.

Stauton, Ill.—John Sterly, 50c; po 25c: Louis Intihar, Frank Avsec, skupaj \$1.

West Frankfort Heights, Ill.—Frank Jesch, \$2.00.

Ringo, Kans.—Mary Bernik, 25c.

Milwaukee, Wis.—John Juvan, 45c.

Arma, Kans.—J. Jordan, \$1; Martin Gorenc, 25c, skupaj \$1.25.

Springfield, Ill.—Jos. Logar 25c.

Nokomis, Ill.—Luka Grosser 25c.

Lloydell, Pa.—Po 25c: Frank Sustarsich, John Sviigel, Frank Zalar, Andy Ferfila, Frank Svlec, Frank Demoyzes, Tony Zalar, Andy Poje, skupaj \$2.00.

Skupaj v tem izkazu \$38.40. Prejšnji izkaz, \$53.15, skupaj \$91.55.

OD HUJSKAJOČIH AGITATORJEV IMA DELAVSTVO SAMO ŠKODO.

GLENCOE, O. — "Radnikovi" dopisniki se vselej pohvalijo, kadar postane kdo navdušenih čitateljev žrtev hujskačev in ga bedasti konstabli ali policaji zapro. "Zopet žrtev razrednega boja," pravijo, pri tem pa prično nemudoma kolektati za obrambo.

Zakaj zapirajo tiste ki so najhujskani in ne hujskače, tega "Radnikovi" čitatelji ne skušajo zapopasti. Delavstvo nima prav nobene koristi od "agitatorjev", ki ne znajo drugega kakor hujskati. Ti hujskači so toliko pametni da se znajo umikati; hujskanje jim je poklic kakor komu drugemu krojaška obrt ali meni delo v premogovniku. Učiti ne znajo, in tudi če bi znali, oni ne verujejo v "prosvetni rad". Borba, borba i opet borba! To, pravijo, da je njihovo geslo. In tako se vesele svoje borbe, kakor otroci praznikov, zato je njihova borba res nekaj takega kakor miklavžovo veselje in sankanje po snegu — vse za zabavo. Igrajo se z nevednostjo delavcev, kateri radi poslušajo kako kdo udriha po izkoriščevalcih. In še bolj se jim dopade, če jim "govornik" zatrjuje, da se z mirnimi metodami nič ne doseže, zato je treba trdno zagrabit, se upreti s silo, vzeti vlado ter proglasiti diktaturo proletariata. Ko govornik omeni Rusijo in Lenina, govori izredno navdušeno in njegov namen je, razigrati avdijenco do histerije. Ko se ploskanje poleže, naznanijo kolekto.

Kar je delavstvo kje na svetu doseglo, so dosegli z organizacijo, pametjo in konstruktivnim delom. Taki "radniki" kakršni uče med hrvatskim delavstvom, niso za drugega kakor hujskanje. Zadnjič enkrat je neki Frlan iz bližnjega Neffsa pisal v "Radniku", da je najboljši in edini slovenski delavski list "D.S." Prav tako hvala je dokaz, da "D.S." ni niti delavski, še manj pa "najboljši" list. Da je slabo urejevana priznajo celo komunisti, tisti namreč ki imajo kaj pojma o listih. Naročnikov ne more dobiti, denar zanjo pa dobe drugje. Tako se mi zdi, da je vsa "D.S." ena sama izguba. In zdi se mi, da so bili pred vojno ti ljudje ki so danes "ekstremisti", prodajalci zamljišč, delnic, vagabundi itd. Ker je sedaj drugačna atmosfera, bi se jim stari poklici ne izplačali, zato so revolucionarni in pozivajo radni narod na pobuno, pri tem pa prav dobro vedo da varajo ta njihov mili radni narod. Od duhovniščine se ne razlikujejo ne v zavajanju in ne v metodah. Tudi prostaški so oboji enako. Primerjajte župnika Černeta in Chas. Novaka. — *Nace Žlemberger.*

PETROVIĆ IN ZINIĆ BOSTA DEBATIRALA V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 9. maja bosta v Slov. narodnem domu debatirala L. Petrović in S. Zinić o temi "Da li su principi i taktika Komunističke Internacionalne primenljivi za Ameriku?" Pozitivno stališče bo zastopal Zinić, negativno Petrović. Slednji je urednik "Radničke Borbe" (glasilo eselpistov) v Clevelandu, prvi pa urednik čikaškega "Radnika". To debato so aranžirali v Clevelandu radi tega, ker se bo iste dneve v isti dvorani vršila konvencija Hrvatske Bratske Zajednice, v kateri se bore za vodstvo razne struje. Na dan kot bo debata je bilo prvotno aranžirana zabava za delegate, a pripravljajni odbor za konvencijo je od nje odstopil žato da da Zinićevcem in eselpistom priliko prirediti cirkuško debato, kakoršne so običajne v jugoslovanskih ameriških kafanah in salah.

Junaštvo brez primere — ali skrivalnica v uredništvu.

Urednik "Del. Slovenije" je Hrvat S. Lojen, upravnik Hrvat T. Cucković. Urednik "Radnika" je Slovenec Japich. Tako se glase zaprisežene izjave, priobčene v imenovanih listih, prvi teden v aprilu. Mi nočemo sumiti in verjamemo da urejuje "D.S." urednik ki ne zna slovensko in ki ne ve niti ABC o delavskem gibanju, in da urejuje "Radnika" urednik ki ne zna hrvatsko in ne pozna razlike niti med imeni francoskih in ruskih revolucionarjev. Zato je nedavno pripisal eno petrogradsko revolucijo Parizu in pariško Petrogradu. To ni bila tiskovna pomota, ker jo je ponavljal naprej v tolmačenju slike. Zapriseženi poštni statementi v imenovanih dveh listih so torej pravilni. Chas. Novak ni urednik "D. S." in S. Zinić ni urednik "Radnika". To je, kar imenujemo, revolucionarno junaštvo, ki zasluži nagrado in priznanje.

Verska blaznost in njene posledice.

V Mehiki vodi katoliška cerkev silovit boj proti vladi radi njene politike za ločitev cerkve od države. Duhovniki hujskajo in prizadevajo oblastim mnogo sitnosti. Ta borba med novo Mehiko in med Mehiko katolicizma srednjega veka je povzročila več izgredov, ki niso bili brez človeških žrtev. Osebe ki so padle v boju so se pustile nahujskati od fanatičnih ignorantnih duhovnikov. Na drugi strani so verniki poklali tudi nekaj višjih uradnikov, kot je bilo v tem listu že poročano.

Nemalokrat se dogodi, da prične v taki atmosferi kak vernik čez mero fanatizirati in zblazni. To še ni najhujše. Slabo pri tem je, da morajo posledice take zblaznelosti plačati nedolžni ljudje. Iz mesta Chihuahue v Mehiki poročajo, da je zblaznel neki Elfren Loweree, ki je ukazal svoji ženi in šestim sinovom moliti za svoje duše, jih nato pobil s kladivom, otrokom potem odsekal glave, nakar je ubil še sebe. En blaznež je bil v stanju pobiti svojo družino predno se je mogla zavesti in se uspešno postaviti v bran.

Blaznost je bolezen, ki lahko doleti vsakogar. Ali to ne izbriše dejstva, da je verski fanatizem, kakršnega se danes z vsemi silami podpihuje v Mehiki, sam na sebi blaznost.

"ZARJIN" KONCERT V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 18. aprila ob 2:30 popoldne bo v Slovenskem narodnem domu koncert našega pevskega zbora "ZARJA", ki ob tej priliki obhaja slavnost desetletnice ustanovitve. Zarja" je mnogo storila na glasbenem polju v naši naselbini. Ni prirejala samo svojih koncertov, ampak je rada sodelovala tudi na priredbah drugih organizacij, slovenskih in neslovenskih, kolikor je največ mogla. Vedno ji je bil smoter dati občinstvu koncertni program v čim dovršenejši obliki, in v tem oziru se ji ne more ničesar očitati.

Program koncerta je objavljen v tej številki. Prečitajte ga, in v nedeljo bodite točno na svojem sedežu v Slov. narodnem domu. Vabimo naše prijatelje tudi iz okoliških krajev. Za tak koncert in ob taki redki priliki se izplača nekaj žrtvovati. — K.

Profit in patriotizem.

Najglasnejši nacionalisti v Nemčiji so veleposestniki in bogati kmetje v vzhodni Prusiji. Njihov "patriotizem" je skrajno fanatičen. Napadajo nemške socialiste in komuniste, češ da so sovražniki nemškega naroda in da stoje pod vodstvom internacionalnih Židov. Nemški nacionalisti sovražijo posebno Poljake. Mrze jih pravzaprav skoro vsi Nemci, ampak nacionalisti jih sovražijo, posebno bogatejši nemški sloji v vzhodni Prusiji. Do tu je njihov "patriotizem" v redu. Kakor hitro pa pride v ospredje vprašanje profita, tedaj delajo nemški nacionalisti vse s stališča profita. Nad sto tisoč Poljakov pride vsako leto v gotovih sezonah delati na posestva bogatih Nemcev v vzhodni Prusiji, ker delajo Poljaki ceneje kakor nemški delavci. Patriotizem profiterjev je enak v vseh deželah.

Ali vam je naročnina potekla?

Kadar vam poteče naročnina, na "Proletarca", skrbite, da jo čim prej obnovite. S tem nam prihranite čas, tiskovine in znamke. Kakor prihaja "Proletarec" k vam točno od tedna do tedna (če je kaj netočnosti je krivda drugje, ne v upravništvu ali uredništvu), tako naj bodo tudi naročniki točni v obnavljanju naročnine.

Doklej imaste naročnino plačano, je označeno s številko poleg vašega naslova na prvi strani. Ako je številka v oklepaju poleg vašega naslova sedaj recimo 969, tekoča številka "Proletarca" pa je 970, je to znamenje, da vam je potekla naročnina zadnji teden. Obnovite jo, in če mogoče, dobite pri tem še kakega novega naročnika.

Agitatorji na delu.

Naročnin na Proletarca so poslali:

Anton Žagar, Chicago, Ill.	6
Frances A. Tauchar, na agitaciji v Aurori, Ill.	6
John Chervan, Claytonia, Pa.	5
Tony Semec, Meadow Lands, Pa.	4
Tony Stražišar, Windber, Pa.	4
Tony Zalar, Lloydell, Pa.	3
Joseph Koenig, San Francisco, Calif.	3
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	3
Joseph Sadar, Blaine, O.	2
Rock Lesar, Verona, Pa.	2
Anton Maslo, Greensboro, Pa.	2
John Krebelj, Cleveland, O.	2
John M. Stonich, Pueblo, Colo.	2
Peter Bukovec, Johnstown, Pa.	1
John Shabus, Milwaukee, Wis.	1
John Lamuth, Muse, Pa.	1
Anton Kravanja, Chicago, Ill.	1
Petre Kallan, Gillespie, Ill.	1
Anton Zornik, Herminie, Pa.	1
Luka Grosser, Nokomis, Ill.	1

Ako vam "Proletarec" ugaja, čemu ne bi ugajal tudi drugim? Nagovorite jih, da se nanj naroče. Ako jim je količkaj do čitanja dobrih listov, vam bodo hvaležni za nasvet.

“Poznani samo Bogu”.

Na vojnih pokopališčih v Franciji je poleg drugih tudi precej ameriških grobov; na enem je 1,682 nagrobnih kamnov, pod njimi pa so ameriški vojaki, ki so poznani samo Bogu, kakor se glasi besedilo na križu. To so namreč grobovi neznanih ameriških vojakov, katerih, ko so jih pokopavali, niso identificirali. Še prošlo leto je bilo v Washingtonu zaključeno, da se na te grobove postavi spomenik, na katerem bodo vklesane črke “Here rest in honored glory an American soldier known but to God.”

Mi pravimo takemu “neznanemu” materijalu “kanonfuder”, kar bi se na omenjenem nagrobnem kamnu glasilo veliko pravilneje kot pa citirani napis. Le kanonfuder je poznan samo Bogu, ampak to šele po vojni. V času vojne propagande pitajo kanonfuder s frazami o junaštvu in vseh takih rečeh, ki silijo “junake” na bojne poljane in sentimentalne ljudi na jok. Tisti ki vodijo vojna hujskanja, nimajo nikoli spomenikov ki bi govorili, da so poznani samo Bogu. Kanonfuder bi se moral iz takih napisov naučiti, da se ne izplača biti poznan samo Bogu.

230 potresov v treh mesecih.

V prvem četrtletju preteklega leta se je dogodilo v Zedinjenih državah in njihovih kolonijah 230 potresov.

Najhujši potres v tej deželi je zadel 1. 1906 San Francisco, ki je povzročil ogromno škodo in potem požar, ki je uničil kar je ostalo. Drugi večji potres je zadel preteklo leto San Pedro pri Los Angelesu, ki je porušil mnogo stavb ter pokvaril vodovodne naprave.

Kapitalisti v današnji Rusiji.

Iz podatkov davčnih uradov sovjetske vlade je razvidno, da je v Rusiji samo 640 oseb, ki živijo od dohodkov investiranega kapitala. To so današnji ruski kapitalisti, ki pa se seveda ne morejo primerjati kapitalističnim mogotcem v drugih deželah.

V preteklem pol letu je plačalo v Rusiji 1,062,730 oseb dohodninski davek. V tem številu so trgovci, prekupevalci, kontraktorji, obrtniški mojstri, borzni spekulanti itd. Plačali so v pol leta \$184,600,000 davka. To je srednji razred današnje Rusije.

Pobožnost se “evangelistom” izplača.

Pokojni William J. Bryan, ki je vse svoje življenje igral pobožnjaka, posebno poslednja leta, ter ob enem ljudskega apostola, je zapustil premoženje v vrednosti \$688,303, kot je bilo dne 5. marca sporočeno na cenitvenem uradu v Miami, Florida. Bryan, ki je umrl v svojem najhujšem navalu na nauke evolucije, oziroma na zakone evolucije, je v resnici zapustil ogrog milijon dolarjev imovine.

Po neuspešnih predsedniških kampanjah in po izstopu iz Wilsonovega kabineta se je Bryan posvetil skoro izključno pridigarstvu in — žemljiščnim spekulacijam. Ohoje se mu je izplačalo, pa tudi s politiko ni napravil izgubo.

Izmenjavanje “leadrov”.

L. 1919 se je iz raznih “levih kril” pojavila komunistična stranka in komunistična delavska stranka. Obe sta se takoj ob ustanovitvi kregali med seboj in se topli za naklonjenost Moskve.

Glavna voditeljja prve sta bila Louis Fraina (špijon) in Chas. Ruthenberg, drugo pa je vodil John Reed. Vse narodnostne federacije, med njimi Jugoslovanska katero je takrat vodil še Cvetkov, so se pridružile prvi. Moskva ni videla potrebe dveh kom. strank v tej deželi, pa je zahtevala zedinjenje. Nastala je po imenu “zedinjena” kom. stranka, ena skupina pa je ostala samostojna ter obsodila vse skupaj za “izdajalce”.

Z “voditelji” komunisti nimajo nobene sreče. Za Fraino se ni dolgo časa vedelo da je v “stikih” z justičnim departmentom. Razkril ga je finski komunist Nourteva, ki je moral radi tega sam plačati kazen; dobil je — ukor. Potem so se Fraine počasi iznebili, da ni trpela morala članstva, in danes ima nekje na Kubi lepo farmo, ki jo je baje kupil z denarjem, kateri mu je bil zaupan za propagando. Tako so takrat poročali listi in komunisti teh trditev niso zanikali, pač pa so jih ignorirali.

Špijonov je bilo v njihovi stranki jako veliko — toliko, da se je neki sodnik zgražal nad Burnsom in justičnim departmentom, ker se mu je zdela taka “revolucionarna” igra v interesu “reda mira” pregrda afera. Nobena stvar, ki so jo komunisti počeli še tako globoko pod zemljo, ni bila tajna. Vzlic temu so uživali svojo “revolucionarno romantiko”, s katero so se končno zamerili celo Zinovjevu (po konvenciji v michiganski šumi).

Od l. 1919 do danes so menjali že cele kopice voditeljev. Edini od začetnih, ki je še ostal, je Chas. Ruthenberg. Tudi Ruthenberga ne bi bilo več, če bi ga ne protektiral pred Fosterjevo večino Zinovjev s svojimi navodili in ukazi. Tako je Zinovjev porušil Fosterjevo večino in Fosterja ter postavil Ruthenberga nazaj na vodilno mesto. Zanimivo je, da je komunistično časopisje prenehalo pisati o Fosterju na mah po lanski konvenciji W. P. Včeraj voditelj — jutri pozabljen in cenzuriran. Takih slučajev je mnogo. Kadar postane kak voditelj temu ali onemu nadvoditelju posebno nevaren, se močnejši zatečejo k izključevanju, dokler ni prepozno. Tako sta bila med drugim izključena iz eksekutive W. P. znani žurnalist Salutsky Hardman (vposljen v prosvetnem oddelku A.C.W.) in nemški žurnalist ter teoretikar L. Lore.

Kar se tiče naših jugoslovanskih “komunistov”, je v kredit pravim komunistom samo to, da v vodstvu jugoslovanske sekcije . F. ni nobenega komuniste, ampak sami dvomljivi, zloglasni karakterji, bivši zotijevci, klerikalci, kompanijski “tolmači” in agenti provokatorji. Drug drugega izrivajo veliko hitreje in vztrajneje kakor njihovi predpostavljeni v centralni stranki. Od kar so strmoglavili Cvetkova in Kutuzovića, je bilo na krmilu že celo krdelo “vodij”; nekateri so “vodili” par mesecev, nekateri celo dalj, ampak vselej je prišel kak drug kandidat za voditelja, ki je izrinil “voditelja”. Ta čudna tekma med njimi še ni končana. Hrvatskim delavcem se komedija tako dopade, da prispevajo za njeno financiranje do sto tisoč dolarjev letno.

Povečana prvomajska številka "Proletarca".

Prvomajska številka "Proletarca" prošlo leto je bila obenem jubilejna številka povodom dvajsetletnice ustanovitve "Proletarca". Izšla je v večjem obsegu kot kedaj poprej, boljše ilustrirana, z bogato vsebino. Bila je triumf v zgodovini "Proletarca".

Naš namen je letos prekositi celó jubilejno številko in izdati za Prvi maj večjega "Proletarca" kakor prošlo leto, v katerem bo zastopanih več sotrudnikov kot kedaj poprej, z večjim številom izbranih ilustracij in slikami klubov, zborov in posameznih sodrugov, ki so aktivni v našem gibanju.

Mnogi članki ki bodo priobčeni v prvomajski številki, se nanašajo na zgodovino delavskega gibanja v slovenskih naselbinah po zapadu, v Minnesoti, Kansasu, Ohiju, Pennsylvaniji itd. Priobčen bo članek enega naših starih ameriških slovenskih sodrugov o bojih trboveljskih rudarjev v prošlosti; nadalje članek o nesmrtnem Ivanu Cankarju, ker obhajamo letos petdesetletnico njegovega rojstva; o združnem gibanju; članek o vprašanju "ali je umetnost proletarijatu potrebna?"; razne sezname, članek o akciji za dom JSZ. in "Proletarca", zgodovino nekaterih klubov, več novel in črtic, razprave itd.

Rekli smo in ponavljamo, da bo imela prvomajska številka obseg knjige, vzlic temu ji je cena samo 25c izvod. Radi obilice prispevkov, in ker so naročila že sedaj večja kot prošlo leto za jubilejno številko, bomo morali letošnjo prvomajsko številko "Proletarca" izdati še v večjem obsegu.

Uredništvo in upravništvo s sodelovanjem tajništva JSZ. stori vse, da bo ta prvomajska številka "Proletarca" nadkrilila vse prejšnje. Ta naš namen je s kooperacijo sotrudnikov po naselbinah dosežen. Do danes še ni izšla slovenska politična, niti leposlovna revija v tolikšnem

obsegu kakor ga bo imela prvomajska številka "Proletarca". Cene so ji sledeče:

Posamezen iztis stane.....	\$.25
Za inozemstvo30
10 iztisov	2.30
25 iztisov	5.50
50 iztisov	9.50
100 iztisov	17.00
250 iztisov	37.00
500 iztisov	65.00
1000 iztisov	100.00

Za manjša naročila lahko pošljete vsoto v poštinih znamkah. Kdor želi naročiti prvomajsko številko "Proletarca" svojcem v stari kraj, naj pošlje vsoto in natančen naslov prejelnika. Enako, ako jo naročite komu v tej deželi.

Prvomajska številka "Proletarca" v kratkem izide, tako da jo dobe naročniki še pred prvim majem. Naročila je toraj treba poslati takoj.

Pretečeni teden smo dobili še sledeča naročila:

	Izvodov
Klub št. 118, Canonsburg, Pa.....	75
Dr. št. 147, SNPJ., Cleveland, O.....	50
Konferenca klubov JSZ. v Kansasu.....	50
Dr. št. 27, SSPZ., Forest City, Pa.....	50
Soc. klub št. 60, JSZ., Gillespie, Ill.....	50
Martin Krasovetz, Tire Hill, Pa.....	34
Paul Slabe, Cleveland, O.....	25
Organizacija srbskih sodrugov, št. 20 JSZ.....	25
Anton Bokal, Cleveland, O.....	25
Rosie Jereb, Rock Springs, Wyo.....	25
Klub št. 225 JSZ., Avella, Pa.....	25
Mike Krulc, Willard, Wis.....	25
John Juvanc, Clinton, Ind.....	25
Dr. 425, SNPJ., Triadelphia, W. Va.....	25
Frank Homar, Sublet, Wyo.....	25
Klub št. 8, JSZ., Triadelphia, W. Va.....	25
Dr. št. 86, SSPZ., Irwin, Pa.....	11
Martin Gorenc, Arma, Kans.....	10
Marko Težak, Walsenburg, Colo.....	10
John Miklaučić, Frontenac, Kans.....	10
Tony Stražišar, Windber, Pa.....	10

PRIREDBE SLOVENSkih ORGANIZACIJ V CHICAGI.

Gorenjec št. 104 SSPZ. — Veselica v soboto 17. aprila v Avstro-Ogrski dvorani, 1412 Clybourn Ave.

Nada št. 102 SNPJ. — Bunco party v nedeljo 18. aprila v dvorani SNPJ.

Peovski zbor "Triglav". — Koncert v nedeljo 25. aprila v Hrvatskem narodnem domu, So. Chicago.

Soc. klub št. 1 JSZ. — Dramska predstava v nedeljo 2. maja v dvorani SNPJ.

Zvon št. 70 JSKJ. — Veselica v soboto 8. maja v dvorani SNPJ.

Peovski zbor "Slovan". — Koncert v nedeljo 30. maja v Hrvatskem narodnem domu v So. Chicago.

Dr. št. 1 SSPZ. — Piknik v nedeljo 20. junija na Steržinarjevem vrtu v Willow Springs.

Zveza Slovenskih Organizacij. — Piknik v nedeljo 4. julija na Steržinarjevem vrtu v Willow Springs.

Društvo Danica. — Piknik v nedeljo 18. julija na Albert Mizekovem vrtu, Lyons, Ill.

Dr. Zarja. — Piknik v nedeljo 25. julija na Steržinarjevem vrtu v Willow Springs, Ill.

Dr. štev. 559 SNPJ. — Veselica v soboto 2. oktobra v dvorani SNPJ.

Dr. št. 86 SNPJ. — Veselica v soboto 9. oktobra v dvorani SNPJ.

Soc. klub št. 1 JSZ. — Dramska predstava v nedeljo 5. decembra v dvorani SNPJ.

Soc. klub št. 1, JSZ. — Silvestrova zabava v petek 31. decembra v dvorani SNPJ.

Dr. Slovenija. — Maškaradna veselica v soboto 8. januarja 1927 v Narodni dvorani.

Soc. klub št. 1 JSZ. — Dramska predstava v nedeljo 30. januarja v dvorani SNPJ.

Soc. klub št. 1 JSZ. — Dramska predstava v nedeljo 27. marca v dvorani ČSPS., 1126 W. 18th St.

Soc. klub št. 1 JSZ. — Dramska predstava v nedeljo 1. maja v dvorani SNPJ.

John Putz, taj. Z. S. O.
1829 S. Racine Ave.

Prihodnja konferenca klubov J. S. Z. v Pa. bo dne 2. maja.

Med najvažnejše organizacije jugoslovanskega delavstva je šteti tudi Konferenco klubov JSZ. in društev Izobraževalne akcije JSZ. v zapadni Pennsylvaniji. Zbor te Konference JSZ., ki se je vršil dne 7. marca na Meadowlandsu, je zaključil, da se prihodnje zborovanje vrši v nedeljo dne 2. maja v Pittsburghu. Konvencija socialistične stranke se prične dne 1. maja v istem mestu. Pri manifestacijah, ki jih bomo imeli dne 1. in 2. maja v Pittsburghu, bo sodelovalo potom svoje Konference JSZ. tudi jugoslovansko delavstvo.

Konferenca JSZ. za zapadno Pennsylvanijo se bo vršila, kot omenjeno dne 2. maja dopoldne, in to v hotelu Chatom, 421 Penn Ave. Na tej konferenci JSZ. nastopi med drugimi tudi kongresnik Victor L. Berger iz Wisconsin. Navoč bo tudi tajnik JSZ. s. Chas. Pogorelec.

Ob 2. popoldne istega dne bo velik javen shod soc. stranke, za katerega je najeto eno največjih gledališč v Pittsburghu, ki ima prostora za več tisoč ljudi. Govorniki na shodu bodo Debs, Berger, Hillquit, Maurer in drugi. Zvečer se bo vršil banket. Kdor izmed naših sodrugov se ga misli udeležiti (priporočamo da naj se ga udeleži vsakdo ki more), naj to sporoči tajniku Konference sodrugu J. Terčelju, Box 22, Strabane, Pa. Vstopnina na banket je \$2. Člani JSZ. bodo imeli rezervirano posebno mizo.

Socialistična stranka je sedaj organizirala kampanjo, da se dobi pet tisoč novih članov do konvencije

dne 1. maja in potem nadaljnjih pet tisoč do 3. julija; nato pa vsak član enega novega člana na dan neodvisnosti dne 4. julija.

Socialistične stranke ne grade Rockefellerji, Garyji, Morgani in Fordi, ampak delavci. Socialistična stranka v Ameriki bo močna kadar bo delavstvo hotelo biti močno. Dokler bo sledilo Coolidgom, bo naša stranka slaba. Ampak tisti ki smo v stranki, imamo NALOGO delati da jo pojačamo, da delavske mase odvrnemo od politike ki jo narekuje kralj Wall Streetsa Morgan ter jo pridobimo za delavstvo politiko v prid delavskega ljudstva. Pet tisoč novih članov do 1. maja je malo, pa vendar veliko. Par sto teh novih članov naj pridobe klubi JSZ. v zapadni Pennsylvaniji. Ni TEŽKO, sodrugi, AKO HOČEMO delati. Ne pustimo, da agitirajo samo NEKATERI. Vsaj bodimo AKTIVNI, VSI pomagajmo drug drugemu, pa bomo na konferenci dne 2. maja v Pittsburgu lahko poročali, da smo VSI IZVRŠILI SVOJO DOLŽNOST, in ne samo NEKATERI. Sodrugi, ko se zberemo dne 2. maja v Pittsburgu, pripravimo se, da bomo imeli približno sledeča poročila: "V naši naselbini se je število naročnikov na "Proletarca" in na druge socialistične liste zelo povečalo. Klubovo članstvo se je od zadnje konference podvojilo. Proti koncu leta bomo imeli več priredb v prid našega gibanja. V agitaciji ne bomo zamudili ničesar, da se socialistično stranko še bolj pojača."—P. O.

Agitirajte za razširjenje naših listov kot so "Proletarec", "New Leader" in "American Appeal"!

KLUB ŠT. 118, J. S. Z., Canonsburg, Pa.

priredi

VELIKO VESELICO

V SOBOTO VEČER 17. APRILA

**v dvorani dr.
"Postojnska jama"
S. N. P. J.**

Cenjeni občinstvo v Canonsburgu in okolici vljudno vabimo, da poseti to veselico v velikem številu. Za dobro zabavo in izvrstno postrežbo bo v polni meri preskrbljeno.

Začetek veselice ob 7. zvečer.

Igral bo izvrsten orkester.

VESELICO IN IGRO

"O TA MAČEK"

priredi

KLUB ŠT. 178, J. S. Z., LATROBE, PA.

v soboto dne 17. aprila ob 7.
zvečer

V SLOVENSKEM DOMU
V PIPETOWNU, PA.

Ker bo to tukaj prva večja prireditev z igro, vabimo najvljudneje vse tukajšnje in okoliško občinstvo, da jo poseti v čimvečjem številu. Za izvrstno zabavo in postrežbo bo v polni meri skrbel soc. klub.

Igrala bo prvovrstna godba iz Greenburga.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

za mesec marc 1926.

DRŽAVA IN MESTO	Redne znamke	Dualne znamke	Izj. znamke	Prispevki	Glasv. sta- nu str.	Drž. in okr. org.	Konv. fond J. S. Z.
COLORADO:							
M. at L.,	6	9	8	2.10	75	60	60
ILLINOIS:							
Virgen,	6			1.80			60
Springfield,	8	3		3.45			1.10
Nokomis,	5	4		2.90			.90
Chi. No. 1, 50	10			18.50	10.75	8.60	6.00
INDIANA:							
Universal,	8			2.40			.80
Blanford,	6	8		4.60			2.00
Clinton,	10	5		4.75	4.62	3.70	1.50
KANSAS:							
Gross,	6	4		3.20	1.30	1.00	1.00
MICHIGAN:							
Detroit,	20			7.00	2.50	2.00	2.00
MINNESOTA:							
Chisholm,	40			12.00	5.00	4.00	4.00
OHIO:							
Piney Fork,	20	6	1	8.10			2.80
Power Point, 4	14			6.10			1.80
Cleveland,	20	10	10	9.50			3.00
Neffs,	6	4		3.20			.90
Collinwood, 16	2			5.50			1.80
Warren,	5	5		3.25			1.00
Barberton,	40			12.00			
Girard,	28	2		9.10			2.90
Glencoe,	8	2		3.10			1.00
Fairpoint,	2			.70	24.20	19.40	.20
PENNSYLVANIA:							
Latrobe,	17	7		7.55			2.40
West Newton, 5	2			2.20			.70
Canonsburg, 47	2			14.80			4.90
Herminie,	10	1		3.35			1.00
Lawrence,	7	1		2.45			.70
Renton,	4	3		2.25			.70
Syan,	15			4.50			1.50
Meadowlands, 12				3.60			1.20
M. at L.,	12			3.60	18.12	14.50	
WEST VIRGINIA:							
Triadelphia, 45	22			21.20	8.38	6.70	6.70
WISCONSIN:							
Sheboygan,							2.30
WYOMING:							
Sublet,	20	3		7.05	2.88	2.30	2.30
Skupaj	480	148	20	\$195.80	\$78.50	\$62.80	\$60.30
				Red.	Dual.	Izjem.	
Znamk na roki 1. marca				58	39	80	
Prejeli iz gl. stana stranke				500	200		
Skupaj				558	239	80	
Razpečanih tekem meseca				480	148	20	
Na roki 31. marca 1926				78	91	60	

TAJNIŠTVO J. S. Z.

Agitirajte za "Proletarca" in "American Appeal"! Oba sta glasila ameriške socialistične stranke in vodita proletariat po poti konstruktivnega dela v socializmu.

DESETLETNICA

Slov. Pev. Zbora

"ZARJA"

dne 18. aprila 1926

v avditoriju S. N. Doma
CLEVELAND, OHIO

Popoldne Zvečer
KONCERT PLES

Pričetek ob 2:30 popoldne

VSPORED:

- Pozdravni govor Vatro Grill
- 1. Rudeči prapor—V Razbornik—
moški zbor "Zarja"
- 2. Spring time—Straus, ob sprem-
ljevanju klavirja . . . mešan zbor "Zarja"
- 3. Duet Josie in Mimie Milavec
- 4. Mešan zbor "Jadran".
- 5. Arija iz opere "Armida",—Pl. Zajc—
tenorist Louis Belle
- 6. Rudeči sarafan—A. Foerster—
mešan zbor "Zarja"
- 7. Rožic ne bom trgala—
Priredil P. Kogoj . . . Dani in Emma Oblak
- 8. Pevsko društvo "Cvet" iz Newburgha.
- 9. Nezakonska mati—F. S. Vilhar—
Mary Grill
- 10. Večer na Savi—Pl. Zajc—
moška zbora "Zarja" in "Jadran"
- 11. Vse mine, za ženski zbor priredil
J. Ivanush ženski zbor "Zarja"
- 12. Oj z bogom ti planinski svet, J. Aljaš—
mešan zbor "Zarja", tenor solo Fr. Mack

Odmor

- 13. Tridejanska komična opereta

"KOVAČEV ŠTUDENT"

Zložil Vodopivec.

OSEBE

- Kovač Frank Pernač, bariton
- Kovačeva žena Mary Grill, alt
- Študent, kovačev sin Vatro Grill, bariton
- Piamonoša Louis Belle, tenor
- "Krok", profesor zdravstva
- Anton Smith, prvi tenor
- "Zeško", študent Carl Segulin, drugi tenor
- Mucek, lahkoživec Walter Lazar, bas

Prvo dejanje v Kovačevi hiši.

Drugo dejanje v mestu pred gostilno.

Tretje dejanje v kovačnici.

Direktor zbora in orkestra g. Ivan Ivanush.

IZ UPRAVNIŠTVA.

Kljub slabemu položaju in brezposelnosti, v kateri se nahaja velik del našega delavstva, posebno premogarji, se agitacija za razširjenje "Proletarca" stalno veča. Ne samo agitacija, ampak tudi krog "Proletarčevih" prijateljev postaja od tedna do tedna večji.

Imamo lep krog aktivnih zastopnikov, h kateremu se pridružujejo tudi tisti ki so bili nekoč aktivni agitatorji. Že dolgo ni prihajalo v naš urad toliko pisem kakor sedaj. Naročniki obnavljajo naročnino ne da bi čakali opominov. Posamezne naročnine za prvomajsko številko "Proletarca" prihajajo vedno v večjih množinah. Par stotin izvodov jo bo šlo v stari kraj, precej v južno-ameriške države, Francijo, Italijo, Avstrijo, Nemčijo itd. Za inozemstvo stane samo 30c. Pošljite nam vsoto in naslov, in to v čimkrajšem času.

Tony Stražišar, Winber, Pa., je nam poslal polno polo imen katerim naj pošljemo prvomajsko številko, in vsoto za naročene izvode. Ob tej priliki je agitiral tudi za pridobitev novih naročnikov in dobil štiri. Tony Semec, Meadowlands, ki se že dolgo ni oglasil, je pred nekaj dnevi tudi poslal štiri naročnine. Obljubljuje, da postane v agitaciji za razširjenje Proletarca aktivnejši.

John Chervan, Claytonia, Pa., je še vedno v ofenzivni agitaciji za pridobivanje novih naročnikov. Nahaja se tam šele nekaj tednov in v tem času je dobil dvanajst novih naročnikov. Pravi da odneha od agita-

cije šele tedaj ko bo prihajal Proletarec v vsako slovensko hišo. Pomagajo mu somišljeniki J. Vidmar, J. Vičič in drugi, kajti agitacija je navsezadnje stvar kooperacije. Ampak "eden" ki začne mora biti.

Agitator Chervan med drugim piše, da se bi v njegovi naselbini dalo mogoče ustanoviti socialističen klub, posebno ako se bi eden izmed naših zunanjih agitatorjev oglasil pri njih. To se zgodi, če le mogoče. Ampak ne računajte s tem. Nadaljujte s kampanjo. Le pet članov je treba za ustanovitev kluba. In če je vseh pet aktivnih, morete s par priredbami in dobro agitacijo v nekaj tednih ali mesecih klub podesetoriti.

Eden najaktivnejših agitatorjev za razširjenje socialistične literature je nedvomno Tony Zupančič iz Greensboro, Pa. V teku kratkega časa je razpečal za precej visoko vsoto socialističnih knjig in brošur. Tudi to je posnemanja vredno, ne zato da bi se pripomoglo listu k večjim dohodkom, ampak zato, ker se delavstvo izobražuje s čitanjem dobrih knjig, predvsem s čitanjem NAŠE literature.

Po sklepu Konference JSZ. za zapadno Pennsylvanijo je naročnina v njenem okrožju na "Proletarca" znižana iz tri na dva dolarja do preklica. Razliko plača Konferenca. Tak sklep bi moral pomeniti pričetek velike, sistematizirane kampanje. Če te še ni, jo je treba napraviti. Sklep ne sme ostati zgolj na papirju. Imena novih naročnikov, ki jih dobite na račun te kampanje, pošljite tajniku J. Terčelju, Box 22, Straba-

V JUGOSLAVIJO

vas odpremimo z največjim parnikom. Preskrbimo vam potni list, vize, izkaz izplačil dohodninskega davka in dovoljenje za povratek v Ameriko. Naši zastopniki skrbijo za vas na potovanju. Zastopamo vse parobrodne družbe in odpremimo vas s katerikolim parnikom želite.

DENAR V JUGOSLAVIJO

pošiljamo po najnižjih cenah in vsaka pošiljatev je izročena v najkrajšem času. Poslužite se tega zavoda.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

Imovina nad
\$20,000,000.00

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ceste
CHICAGO - - - - ILLINOIS.

VARNA BANKA ZA VLAGANJE VAŠIH PRIHRANKOV.

ne, Pa., naslov in vsoto ki jo dobite od naročnikov pa upravništvu.

Razveseljivo je, da so naši sodrugi med najaktivnejšimi tudi v kampanji za razširjenje socialističnega tednika "American Appeal". Skoro vsaki teden so označena njihova imena v "Appeal Army Column" in v "The Bundle Brigade".

Ali ima vaša naselbina zastopnika "Proletarca"? Ako ne, se prigrasite. Kajti nekdo mora biti, čemu ne bi bili vi?

Morda še niste poslali naročila za prvomajsko številko "Proletarca". Ne odlašajte, kajti to je zadnji čas da ga odpošljete. Ako je društvo ni naročilo, se pogovorite s par somišljeniki in naročite sami vsaj deset do dvajset izvodov, katere boste lahko razprodali. Imeli

boste nekoliko truda, ki ga bo odvagala vrednost-koristne agitacije, ki jo s tem izvršite. Cene majski številki so označene na drugem mestu. Vsoto lahko pošljete potem ko boste list razprodali. Skrbite, da pride naročilo v naš urad v nekaj dneh po tem ko prejmete to številko.

PRIREDBA ORGANIZACIJE ŠT. 20 J. S. Z.

CHICAGO, ILL. — Socialistična organizacija št. 20 JSZ. (katere tvorijo srbski sodrugi), priredi v soboto dne 17. aprila ob 7. zvečer v svojih prostorih s sodelovanjem svojega tamburaškega zbora domačo zabavo, na kateri bodo tudi govori in deklamacije. Vstopnina za moške 25c, vstopnina za ženske 15c. Vsi prijatelji našega pokreta so nam dobro došli. Pridite v obilnem številu. — Odbor.

Koliko članov sem pridobil zadnji mesec za socialistični klub, in koliko naročnikov "Proletarcu"?

**Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.
Naročite si dnevnik
"PROSVETA".**

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.
Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213
Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 7 do 9 zvečer.

6% IN VARNO 6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za
na imenitnem prostoru ležečo
lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET
At Millard Avenue
CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe,
največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

ČAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. ČAP, lastnik
2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Phone Crawford 1382
Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerne. Postrežba točna.

FRANK GANTAR se priporoča rojakom
pri nabavi drv, preme-
ga, koksa in peska.
1201 Wadsworth Ave. Phone 2726 Waukegan, Ill.

BARETINCIC & HAKY POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regali, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se toplo priporočam.

ZASEDNIK.

Pred desetimi leti so se slišale pritožbe, da je moderno vojskovanje postalo barbarsko. Nikjer ni bilo videti sovražnika, toda njegovi oblegovalni topovi in strojne puške so pogodili cilj na veliko daljavo, in morili neusmiljeno. Bolezen je zavzela isto taktiko že zdavnaj. "Flu" je najbolj nevarna zasednica med vsemi. Preži na človeka izza vsakega vogala. Trinerjevo grenko vino je vaš najboljši zaščitnik. Izčisti notranje organe in jih ohrani čiste, pokrepča vam celi sistem ter pojača odporno moč in jo napravi nepremagljivo proti raznim napadom bolezni. Vsak kdor rabi Trinerjevo grenko vino ima največje zaupanje v njega. "Vsi moji otroci ga morajo

vživati, ker ne maram bolezni v hiši", nam je pisala 20 marca t. l., Mrs. V. Seminsky iz Johnstowna, Pa. Če vam lekarnar, ali pa trgovec z zdravili v vaši sosesčini ne moreta postreči z njim, pišite naravnost na Joseph Triner Co., Chicago, Ill.

VAJE DRAMSKEGA ODSEKA KLUBA ŠT. 1 IN PEVSKEGA ZBORA "SAVA".

CHICAGO, ILL. — Vaje igralcev in igralk, ki nastopijo v drami R. U. R. dne 2. maja, se vrše vsaki ponedeljek in četrtek ob 8. zvečer v prostorih SNPJ. Prihajajte redno in točno.

Vaje klubovega pevskega zbora "Sava" se vrše vsaki torek zvečer točno ob 8. v dvorani SNPJ. Tistim, ki imajo veselje do petja in sodelovati v pevskem zboru, priporočamo, da se pridružijo našemu zboru. Članarina za nečlane kluba je samo 50c mesečno. — P. O.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje soc. kluba št. 27. se vrše dvakrat v mesecu: vsako drugo nedeljo dopoldne in vsako tretjo nedeljo popoldne. Seja tretjo nedeljo v mesecu je namenjena v glavnem za predavanja in diskuzije. — Sodrugi, prihajajte redno k sejam in pridobite klubu novih članov!

CENIK KNJIG.

Nadaljevanje z 2. strani.

UDOVICA. (I. E. Tomić), povest 330 strani, broširja 75c, vezana v platno	1.00
VAL VODNIKA izbrani spisi, broš.30
VIANJEVA REPATICA, (Vlad. Levstik), 506 strani, vezana v platno	1.50
VITEZ IZ RDEČE HIŠE. (Aleksander Dumas star.), roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broširana 80c, vezana v platno	1.20
V ROBSTVU, roman tuge in boli, Ivan Matičič, vez. 255 strani.	1.50
ZABAVNA KNJIŽNICA, zbirka povesti in šrtic, broširana....	.65
ZADNJA PRAVDA, (J. S. Baar) roman, broširana75
ZADNJI VAL, (Ivo Šorli), roman, vez.	1.00
ZAJEDALC, (Ivan Molek), povest, 304 strani, vezana v platno	1.75
ZAPISKI IZ METVEGA DOMA, (A. M. Dostojevski), dva zv., vez. v platno	2.25
KA SREČO, povest, broširana....	.45
ZELENI KADER, (I. Zorec), povest, broš.45
ZENSKA PISMA, (M. Prevost), broš.60
ZGODBE IZ DOLINE SENT-FLOREJANSKE, (Ivan Cankar), vezana	1.50
ZLATARJEVO ZLATO, (A. Šonca), vez.	1.20
ZMOTE IN KONEC GOSPODINE PAVLE, (I. Zorec), broširana40
ZENINI NASE KOPENELE, (Rado Murnik), broširana ..	.80
SLOVENSKI PISATELJI: FRAN LEVSTIK, zbrani spisi, vezana	1.25

FRAN ERJAVEC, zbrani spisi, vezana	2.00
JOS. JURČIČ, zbrani spisi, II. zv. vezan	1.50
III. zv. vezan	1.50
IV. zv. vezan	1.25
V. zv. vezan	1.00
VI. zv. vezan	1.00
FR. MASELJ-PODLIMBARSKI zbrani spisi, vez.	1.50

PESMI IN POEZIJE.

BASNI, (Jean de la Fontaine, iz francoske prevlel I. Hribar) vezana	1.00
MLADA POTA, (Oton Zupančič), pesmi, trda vezba ..	.75
MODERNA FRANCOŠKA LIRIKA, (Prevel Ant. Dobeljak), vezana90
PESMI ŽIVLJENJA (Fran Albrecht), trda vezba ..	.50
POEZIJE, (Fran Levstik), vezana ..	.90
POHOŠKE POTI, (Janko Glaser), broširana85
PRESERNOVE POEZIJE, vez. ..	.75
SLUTNJE, (Ivan Albrecht), broširana45
STO LET SLOVENSKE LIRIKE, od Vodnika do moderne, (C. Golar), broš. 90c, vez.	1.25
STRUP IZ JUDEJE, (J. S. Machar), vezana	1.10
SLOVENSKA NARODNA LIRIKA, poezije, broširana65
SOLNCE IN SENČE, (Ante Debeljak), broširana50
AVOJEMU NARODU, Valentin Vodnik, broširana25
SLEZKE PESMI, (Peter Bemruč), trda vezba ..	.50
TREBOVLJE, (Toma Seliškar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana75

TRISTIA EX SIBERIA, (Vojislav Mole), vezana	1.25
V ZARJE VIDOVE, (Oton Zupančič), pesnitve, broširana....	.40

IGRE

ANFISA, (Leonid Andrejev), broširana50
BENESKI TRGOVEC, (Wm. Shakespeare), vezana75
ČARLJEVA ŽENITEV-TRJE ŽENINI, (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanske, broširana ..	.20
GOSPA Z MORJA, (Henrik Ibsen), igra v petih dejanjih, broširana ..	.60
KASLIJA, drama v 3 dejanjih ..	.75
JULIJ CEZAR, (Wm. Shakespeare), vezana ..	.75
MACBETH, (Wm. Shakespeare), vezana ..	.75
NAVADEN ČLOVEK, (Braa. Gj. Nušič), šala v treh dejanjih, broširana ..	.85
NOČ NA HMELJNIKU, (Dr. I. Lah). Igra v treh dejanjih, broširana ..	.55
OTHELLO, (Wm. Shakespeare), vezana ..	.75
ROMANTICNE DUBE, (Ivan Cankar), drama v treh dejanjih, vezana ..	.85
SEN KRESNE NOČI, (Wm. Shakespeare), vezana ..	.75
UMETNIKOVA TRILOGIJA, (Alois Kraigher), tri enodejanske, broširana. 75c; vezana ..	1.00
ENANSTVENE RAZPRAVE POLITIČNI IN GOSPODARSKO SOCIALNI SPISI. UČNE IN DRUGE KNJIGE IN BROSURE.	
ALI JE RELIGIJA PRENEHALA FUNKCIONIRATI? Debatata ..	.30